

Na podlagi 29. člena Zakona o računskem sodišču (ZRacS-1, Uradni list RS, št. 11/2001) in 38. člena Poslovnika Računskega sodišča Republike Slovenije (PoRacS, Uradni list RS, 91/2001)
izdajam

POREVIZIJSKO POROČILO
O POPRAVLJALNIH UKREPIH
DRUŽBE ZA AVTOCESTE REPUBLIKE SLOVENIJE d. d. PRI
GRADNJI AVTOCESTNEGA ODSEKA BLAGOVICA-ŠENTJAKOB

Številka: 1208-1/2003-42

Ljubljana, 8. oktobra 2004

1. UVOD

V revizijskem poročilu o gradnji avtocestnega odseka Blagovica-Šentjakob kot del nacionalnega programa gradnje avtocest, ki ga izvaja Družba za avtoceste v Republiki Sloveniji d. d., Celje (v nadaljevanju: DARS), številka 1208-1/2003-20 z dne 14. 6. 2004 je Računsko sodišče Republike Slovenije (v nadaljevanju: računsko sodišče) DARS izreklo negativno mnenje o pravilnosti poslovanja DARS pri gradnji avtocestnega odseka Blagovica-Šentjakob, III. etape Blagovica-Kompolje, obenem pa opozorilo, da DARS ni poskrbela za gospodarno rabo javnih sredstev.

Glede na to, da razkrite nepravilnosti med izvedbo revizije niso bile odpravljene, smo v revizijskem poročilu podali zahtevo za predložitev odzivnega poročila.

DARS je v predpisanem roku 90 dni računskemu sodišču predložila odzivno poročilo (dopis številka 402-26/04-NK-46 z dne 15. 9. 2004 in odzivno poročilo številka 402-26/04-RS-odz. z dne 14. 9. 2004). V odzivnem poročilu, ki sta ga s podpisom in pečatom potrdila namestnik predsednika uprave in član uprave DARS, so predstavljeni popravljalni ukrepi. V porevizijskem postopku smo pregledali odzivno poročilo in preizkusili verodostojnost ter zadovoljivost izkazanih popravljalnih ukrepov.

V tem poročilu

- predstavljamo nepravilnosti, ki so bile razkrite v revizijskem poročilu in so zahtevale ukrepanje,
- povzemamo popravljalne ukrepe in
- izrekamo mnenje o zadovoljivosti popravljalnih ukrepov.

2. NEPRAVILNOSTI IN POPRAVLJALNI UKREPI

2.1 Oddajanje javnih naročil

2.1.1 Opis nepravilnosti

DARS je ob večkratnem dopolnjevanju razpisne dokumentacije ter podaljševanju rokov za predložitev in odpiranje ponudb zamujala z izdajo sklepa o izbiri najugodnejšega ponudnika za gradnjo štiripasovne avtoceste in ureditev vodotokov na križanjih z avtocesto, z večjim časovnim zamikom od objave javnega razpisa pa je tudi sklenila pogodbo z izbranim izvajalcem.

2.1.2 Opis ukrepov

DARS je sprejela popravljalne ukrepe, ki dodatno urejajo časovni potek oddaje javnega naročila in zagotavljajo pravočasnost, strokovnost in pravilnost postopkov oddaje javnih naročil, in sicer je

- spremenila in dopolnila Poslovnik o delu strokovne komisije za oddajo del in podrobneje opredelila roke za izvedbo posamezne faze oddaje javnega naročila ter določila nosilce

nalog; na novo so opredeljeni roki in naloge strokovnih služb DARS, vodje izvedbe javnega naročila, strokovne komisije za oddajo del in uprave DARS;

- podrobneje opredelila postopke pri oddaji javnega naročila ter zadolžila vodjo izvedbe javnega naročila, da skupaj s strokovno komisijo pripravi načrt izvedbe, poskrbi za strokovno izdelavo razpisne dokumentacije, odpiranje ponudb, strokovno oceno ponudb ter za izdelavo predloga oddaje javnega naročila in hrambo ponudbene dokumentacije;
- zagotovila polno zasedbo delovnih mest službe za oddajo javnih del DARS, ki v skladu z notranjo organizacijo skrbi za pravočasnost, strokovno pravilnost in zakonitost pri izvajanju oddaje javnih naročil.

2.1.3 Ocena ukrepov

Uvedene spremembe in dopolnitve Poslovnika o delu strokovne komisije za oddajo del, zlasti natančno opredeljeni roki, pristojnosti in odgovornosti posameznih nosilcev nalog v postopku oddaje javnih naročil, pomenijo ukrepe za izboljšanje delovanja notranji kontrol, kar bi po naši oceni lahko v prihodnje z doslednim izvajanjem novih ureditev preprečevalo ter učinkovito odkrivalo in odpravljalo morebitne zamude v postopkih oddaje javnega naročila, oziroma omogočilo sprejemanje odločitev v razumnih rokih.

2.2 Izvajanje in obračunavanje del

2.2.1 Opis nepravilnosti

DARS ni zagotavljala ustreznega nadzora nad izvajanjem in obračunavanjem del pri gradnji avtocest, zato je prihajalo do nepravilnosti pri vključevanju podizvajalcev, sklepanju aneksov k pogodbam za dodatna dela in pri obračunavanju izvedenih del.

2.2.2 Opis ukrepov

DARS je sprejela naslednje ukrepe, ki zagotavljajo boljše pogoje in učinkovitejši nadzor nad izvajanjem in obračunavanjem del:

- Z dopolnitvijo razpisne dokumentacije je jasneje opredeljeno morebitno angažiranje podizvajalcev in podana zahteva po obvezni pridobitvi pisnega soglasja DARS. Postopek, pogoji in način izdaje soglasja so podrobneje določeni v Navodilu DARS. Spremembe v razpisni dokumentaciji in v postopkih javnega naročanja naj bi v prihodnje preprečile oddajo del nenominiranim podizvajalcem na način, ki ga odkriva revizijsko poročilo računskega sodišča.
- DARS pri naročanju večjega in manjšega obsega del ter nujnih in nepredvidenih delih upošteva določila iz razpisne dokumentacije, ki so usklajena tudi z Evropsko investicijsko banko. Določbe splošnih in posebnih pogojev pogodbe, skupaj z Navodilom DARS v zvezi s sklepanjem aneksov v primeru spremenjenih elementov pogodbe, s katerimi je DARS dodatno uredila postopke, roke in nosilce odgovornosti za sklepanje aneksov uvajajo postopke, ki zagotavljajo pravočasnost in pravilnost sklepanja morebitnih aneksov. Sprejeta Navodila DARS naj bi v okviru možnosti tudi zagotovila, da bi bila pogodbena razmerja z izvajalci del urejena še pred izvedbo del.

- Nepravilnosti pri obračunavanju izvedenih del naj bi v prihodnje učinkoviteje odpravljali uvedeni sistem za elektronsko spremljanje avtocestnih projektov (v nadaljevanju: PIS) in prenova delovanja le-tega, ki bo predvidoma zaključena v začetku leta 2005. PIS vsebuje vzpostavitev centralne baze podatkov in prenos podatkov na SQL, prenavo vseh modulov v novem programskem okolju, gradnjo centralnega modula PIS v internetnem okolju, izdelavo sistema za administracijo dela v sistemu PIS ter zaščito dostopa do podatkov in aplikacije. Pri tem je velik poudarek namenjen vsebinskemu delu in vodenju večjega obsega del ali dodatnih del oziroma sklepanju aneksov. Iz poročila razvijalca o stanju in terminskem planu uvajanja novega PIS je razvidno, da bodo dani pogoji za ažurnejše obračunavanje izvedenih del v začasnih situacijah in zmanjšanje števila odprtih postavk za obračun v dokončni situaciji.
- DARS se bo v prihodnje izogibala primerom navzkrižja interesov z novim pristopom h gradnji ter ugotavljanjem in obvladovanjem navzkrižij interesov. Pri večjih poškodbah na objektih ali odsekih bo poskrbljeno, da se v reševanje vključijo strokovno primerne osebe, ki niso bile že prej vključene v geološko-geomehanske raziskave ali projektiranje.
- DARS v odzivnem poročilu tudi navaja, da je pri vseh gradbenih delih še dodatno uvedla geološko-geomehanski nadzor, ki ga bo izvajala usposobljena institucija, izbrana v skladu z določili Zakona o javnih naročilih, v okviru družbe pa deluje tudi posebni geološko-geomehanski konzilij, katerega naloga je preverjanje in zagotavljanje ustreznosti geoloških in geomehanskih rešitev ter svetovanje pri reševanju zahtevnih geoloških in geomehanskih problemov pri gradnji avtocest.
- Z dodatnim in naknadnim preverjanjem gradbenih knjig in situacij za posamezne investicije, pri katerih bi bili vključeni sodno zapriseženi izvedenci in pooblaščenice institucije, pa bi na avtocestnih odsekih s sprotnimi, oziroma za izbrani avtocestni odsek Šentjakob-Blagovica z naknadnimi preveritvami, zagotavljali pravilnost obračunov izvedenih gradbenih del. V preverjanje se bo vključila tudi služba notranje kontrole, ki jo bodo morali na zahtevo naročnika DARS vzpostaviti inženirji, ki sodelujejo pri gradnji avtocest. DARS bo v okviru svojega sistema notranjih kontrol okrepila službo nadzora z dodatnima zaposlenima, ki bosta imela enako vlogo kot sodna izvedenca. Uvedla bo službo notranje revizije, ki jo je z novo shemo notranje organizacije že potrdila uprava družbe, ter okrepila službo tehničnega kontrolinga, ki bo izvajala nadzor nad upoštevanjem tehničnih standardov pri gradnjah in pri izvajalcih.

2.2.3 Ocena ukrepov

Izvajanje novih ureditev na področju vključevanja podizvajalcev, vzpostavljanju pogodbenih razmerij v primerih sprememb obsega del in prevzemanja dodatnih obveznosti z aneksi ter na področju nadzora nad izvajanjem in obračunavanjem del bo zlasti ob podpori prenovljenega PIS ter s krepitvijo obstoječih in uvedbo novih kontrol, ki so predstavljene v točki 2.2.2 tega poročila, lahko zagotovilo uspešno delovanje uvedenih sistemov notranjega kontroliranja. K pravočasnemu odkrivanju in preprečevanju nepravilnosti pri sklepanju pogodb in aneksov ter obračunavanju izvedenih del v prihodnje bo prav gotovo prispevala tudi ustrezna strokovna in neodvisna notranjerevizijska služba.

3. SKLEPNO MNENJE O IZKAZANIH POPRAVLJALNIH UKREPIH

Pregledali smo odzivno poročilo, ki ga je na podlagi zahteve iz revizijskega poročila o pravilnosti in smotrnosti poslovanja pri gradnji avtocestnega odseka Blagovica-Šentjakob številka 1208-1/2003-37 z dne 14. 6. 2004 izdelala družba DARS d. d., Celje. Ocenili smo, da je odzivno poročilo, ki sta ga s podpisom in pečatom potrdila odgovorni osebi, namestnik predsednika uprave in član uprave DARS dne 15. 9. 2004, verodostojno.

Zadovoljivost izkazanih popravljalnih ukrepov smo ocenili na podlagi opisa ukrepov, ki jih je sprejela družba DARS za odpravo nepravilnosti in dokumentacije, s katero je družba DARS potrjevala pravilnost navedb iz odzivnega poročila. Menimo, da smo pridobili zadostne in ustrezne podlage in dokaze, da lahko podamo oceno o zadovoljivosti izkazanih ukrepov.

S popravljalnimi ukrepi, ki jih je DARS izkazala pri oddaji javnih naročil ter izvajanju in obračunavanju del, bodo zagotovljeni kontrolni mehanizmi, ki bodo v prihodnje uspešneje preprečevali, odkrivali in odpravljali morebitne nepravilnosti pri gradnji avtocest.

Popravljalni ukrepi, ki jih je DARS sprejela na podlagi zahteve računskega sodišča, podane v revizijskem poročilu o gradnji avtocestnega odseka Blagovica-Šentjakob, so po našem mnenju *zadovoljivi*.

Igor Šoltes,
generalni državni revizor

Poslano priporočeno:

1. DARS Družba za avtoceste v Republiki Sloveniji d. d.,
Ulica XIV. divizije 4, 3000 Celje;
2. Državni zbor Republike Slovenije;
3. arhiv, tu.